

לקראת ימי הזכרון והעצמאות [?] הרהורים

בשתי דקות צפירה

written by פרופ' זכי שלום | 29.04.2025

עוד מעט קט יבוא עלינו יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה. צפירה חדה ומצמררת תפלח את האוויר בכל רחבי מדינת ישראל. זו אינה צפירה שתריץ אותנו למקלטים. זו צפירה שתביא אותנו לעמוד ניצבים מול המציאות הנוכחית ולהרהר על דרכנו ומעשינו. לעשות מיני חשבון נפש לשתי דקות, ולא יותר.

צד אחד בליבנו יחוש קדרות רבה נוכח המצב אליו נקלענו מאז החלה מתקפת החמאס על ישראל. כיצד זה ייתכן, נשאל את עצמנו, שמעצמה איזורית כמו ישראל סופגת מכה כה משפילה מיד ארגון טירור שולי יחסית. שאינו מחזיק אפילו אחוז אחד מן היכולות שיש בידינו. איך זה ייתכן, נשאל את עצמנו בחלקיק שניה בדקות הדומיה, אפשרנו לארגון החמאס לבזות כך את עצמנו, בעינינו ובעיני העולם כולו?

ואיך זה ייתכן, אנחנו תוהים, ודאגה רבה מכסה את פנינו, שעד היום כשנתיים ימים לאחר תחילת המלחמה, לא הצליח צבאנו רב העוצמה להביס אף אחד מן האויבים שקמו עלינו. גם לא הצלחנו ליצור הרתעה של ממש מולם. החמאס עדיין שולט ברצועה. במשא ומתן סביב החטופים הוא נוקט עמדות קשיחות שאינן מצביעות על התמוטטות קרובה שלו. ואם כך מצבנו מול ארגוני טרור חלשים יחסית, תוהים רבים מאתנו, כיצד נוכל לעמוד מול מדינות ערביות שיעלו למלחמה נגדנו?

די לנו במחשבות אלה, כדי שנתעטף בתוגה רבה, ודאגות רבות יחרשו קמטים גדולים בפנינו וילבינו את מה שנותר משער ראשנו.

אבל מה לעשות אנחנו עם של הפכים. "בצחוק ודמע" ובניסוח אחר: "עין במר בוכה ולב שמח", מתנהלים חיינו של העם בישראל מאז זכה לעצמאות מחודשת בארצו. בחלק אחד של ליבנו אנחנו מלאי דאגה ועצבות הנמשכת לאורך דקת הדומיה הראשונה.. בדקת הדומיה השניה השני אנחנו מביטים על האורות הבוהקים במציאות הקיימת, ולבנו מתמלא גאווה, ביטחון עצמי ותקווה.

אנחנו גאים על הנוער הישראלי שהתגלה במלחמה הזו במלוא הדרו ותפארתו. מה לא אמרו עליו לפני המלחמה. אמרו שהוא שטחי, מעריך את החיים בברלין, רודף אחר כסף קל מנוכר למורשתו. ומה נעשה ביום פקודה? תהו רבים? ועל מי נישען כשיקומו עלינו אויבינו לכולותנו. ובכן הם קמו, ועוד איך קמו עלינו לכולותנו.

וביום פקודה מר ונמהר, ביום שבת חג ומועד נגלה לעינינו הדור הצעיר בישראל כדור של נפילים, חיילים חדורי מוטיווציה שעזבו בית אשה ילדים ועסקים ונרתמו למלחמה. אז נכון שפה

ושם הם רצו מהר מדי, עשו דברים שלא נתבקשו לעשותם, ואולי ? גם לא ראוי שייעשו. אבל זוהי מלחמת קיום. ובמלחמה כזו, ואולי בכל מלחמה, רצוי שחיילינו יהיו "סוסים דוהרים" כדברי הנצח של משה דיין הרמטכ"ל הרביעי של צה"ל, ולא ? "שוורים עצלים".

בסופו של דבר, דור נפילים זה, הוא, ורק הוא, שהוציא אותנו מבור התחתית אליו שקענו לפני כשנתיים. הוא זה שמאפשר לרוב תושבי המדינה להמשיך במעין חיים של שגרה בלתי נתפסת תוך כדי מלחמת קיום; הוא זה שמאפשר לנו להביט אל העתיד מתוך ביטחון ותקווה, הכל כמובן יחסי.

ובחלקיקי הזמן שנותר לסיום צפירת האזעקה מתחוויר לנו לפתע שהסידור הייחודי כל כך למדינת ישראל של יום זיכרון ואחריו ? יום העצמאות, אינו מקרי. הוא נותן ביטוי לכפילויות של חיינו, לתנודות הקשות במצב הרוח הלאומי. עם ישראל, כך אמרו, כמדומני, חכמנו זכרונם לברכה, דומה לעפר ולכוכבים. כשהוא בשפלותו דומה הוא לעפר שהכל דשים אותו ברגליהם. כשהוא במיטבו הוא נושק לכוכבים. אנחנו, כך ניתן לקוות, בדרך לשם.